

» Jeg kunne godt forestille mig, at jeg om 10 år ikke gider mere. At jeg rykker over i det private og langt væk fra stressede arbejdsdage og følelsen af ikke at gøre det godt nok.

SOPHIE KRARUP HENNINGSEN, sygeplejerske på Rigshospitalets intensivafdeling, i Information

6,6 pct. er nettoformuen pr. familie i Danmark steget med i 2020 - flere penge på kontoen, større friværdi i bolig og flere aktier

PÅ KANTEN

Mariaevangeliet maner til besindelse

VIDNESBYRD: Vi kender Maria Magdalene som en af de tre kvinder, der var de første vidner til Jesu opstandelse, som beskrevet i Markus-evangeliet.

Hvad alle ikke ved er, at omkring år 400 e.Kr. fastlagde man, hvad den kristne bibel skulle indeholde, men enkelte tekster var gået tabt og er først blevet fundet i nyere tid, herunder Mariaevangeliet, hvor de tre førstevindere til opstandelsen er nævnt.

Evangeliet har netop navn efter Maria Magdalene, og er det eneste evangelium, vi kender til, som er opkaldt efter en kvinde og er enestående, fordi det portrætter hende som en fremtrædende discipel og leder af gruppen af disciple.

DET ER cand.theol. Marianne Aagaard Skovmand (M.A.S.), der har oversat evangeliet fra koptisk og har introduceret et dansk publikum til en dybdegående analyse og forståelse af evangeliet i bogen "Mariaevangeliet" (2017).

M.A.S. pointerer desuden, at med Mariaevangeliet har vi kirkens ældste forsvar for, at kvinder kan besidde åndelig autoritet, ligesom hun oplever, at evangeliet har en særlig spiritualitet, hvor den individuelle troserfaring er central.

M.A.S. vil med sit arbejde formidle fokus på fordybelse i åndelige spørgsmål.

FORTÆLLINGEN om, hvordan evangeliet blev fundet er i sig selv interessant. En dag i 1896 fik den tyske for-

sker Carl Reinhardt forevist et koptisk papyrushåndskrift i en antikvitethandel i Cairo.

Forhandleren oplyste, at han havde købt skriftet af en lokal bonde der havde fundet det i en klippehule, hvor det lå i en niche dækket af fjer.

Man mener dog ikke at dette er den rigtige forklaring, men snarere, at det blev fundet i forbindelse med illegale udgravninger ved kristne gravpladser.

Skriftet er en fin velbevaret papyrusbog indbundet i læder og udover Mariaevangeliet indeholdt det også tre andre skrifter: Johannes hemmelige bog, Sophia Jesu Christi og Peters Gerninger. Carl Reinhardt var bevidst om fundets uvurderlige betydning og det blev købt af Det Egyptiske Museum i Berlin.

Der gik dog 60 år, inden Mariaevangeliet og de øvrige skrifter blev udgivet.

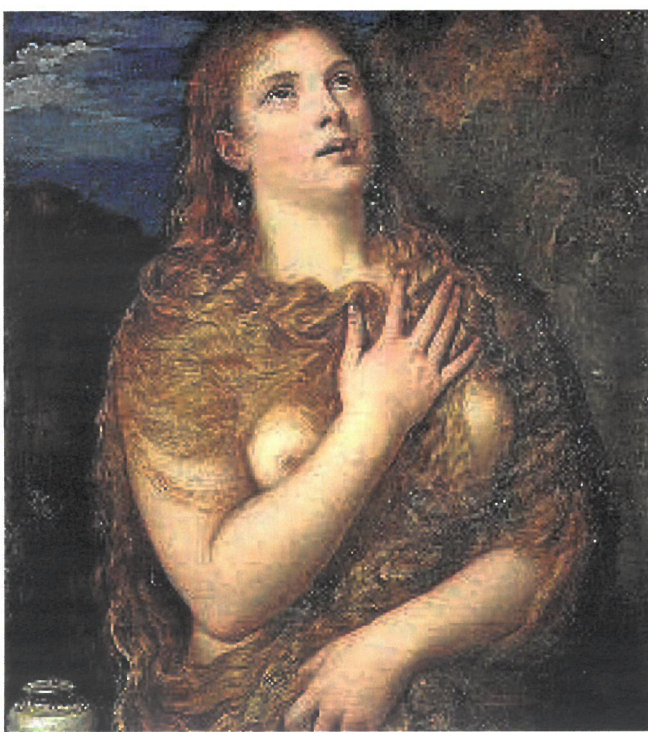
To verdenskrige og et defekt rør på et trykkeri i Leipzig kom til at forsinke processen.

DET BLEV koptologen Carl Schmidt, der fik ansvar for at udarbejde en oversættelse.

Enkelte sider var dog bortkomne, så det tog tid at få rækkefølgen rekonstrueret.

I 1912 var skriftet klar til tryk og blev sendt til trykkeriet, men et vandrør sprang og ødelagde muligheden for tryk og Carl Schmidts arbejde var spildt.

Han forsøgte at skabe en rekonstruktion, men blev syg og døde i 1938. Han nå-

ede dog kort før sin død at blive orienteret om et nyt fund, et græsk fragment af Mariaevangeliet, som fik navnet Papyrus Ryland 463 opdaget af håndskrifteksperten C. H. Roberts der kom i kontakt med museet i Berlin og fik vished for berigtigheden af sammenhængen mellem de to skrifter.

CARL SCHMIDT nåede ikke at se sit arbejde i trykken, men den danske teolog Johannes Munck, som senere blev rektor for Aarhus Universitet, blev af museet i Berlin udpeget til at overtage dennes arbejde.

Men pga. Tysklands besættelse af Danmark 9. april 1940 returnerede Munck arbejdet til Berlin. Han ønskede ikke at samarbejde med tyskerne. Arbejdet blev så

» Billedkunstnere har elsket motivet af den angrende synder.

overdraget til den østrigske koptolog Walter C. Till. Han var politisk flygtning i London.

Man fik samtidig bevis for, at Mariaevangeliet oprindeligt var skrevet på græsk og havde været i omløb blandt egyptiske kristne fra andet til femte århundrede.

I 1943 kunne Till sende en oversættelse i trykken, men grundet Anden Verdenskrig blev det forhindret og nåede først ud til en bredere skare i 1955 sammen med de øvrige fund.

M.A.S. fortæller, at hun første gang stiftede bekendtskab med Mariaevangeliet

på teologistudiet i Aarhus i 1980'erne.

Udover at være professor Søren Giversen har ikke mange beskæftiget sig med evangeliet i Danmark, skriver M.A.S., og det er netop derfor, hun med entusiasme har givet det fornyet opmærksomhed, dets visdom taget i betragtning.

MARIAEVANGELIET er meget kortfattet, men ét af de centrale steder i teksten er der hvor apostlen Peter opfordrer Maria til at undervise:

"Peter sagde til Maria: Søster, vi ved, at Frelseren elskede dig mere end de andre kvinder. Vil du sige os de ord af Frelseren, som du husker. Dem, som vi ikke har kendskab til, da vi ikke har hørt dem.

Maria svarede sådan her: Jeg vil fortælle det, som er skjult for jer. Da begyndte hun at tale og sagde: Jeg, sagde hun, jeg så Herren i et syn, og jeg sagde til ham: Herre, jeg har set dig i dag i et syn. Han svarede mig og sagde: Salig er du, fordi du ikke skælver ved synet af mig. For hvor forstanden er, dér er også skatten".

TEKSTEN taler for sig selv. Vi møder her autoriteten Maria Magdalene, som har en lederskikkelse i formidlingen af Jesu ord.

Bogen afsluttes med et interessant kapitel af teologen og kunsthistorikeren Lisbeth Smedegaard Andersen (L.S.A.).

Hun indleder med at formidle Grundtvigs syn på Maria Magdalene som sammenlignelig med hendes rolle i Mariaevangeliet og han skriver i sit såkaldte "Kvinde-Evangeliet" i 1832: "Lyksalig var den kvinde, på første påskedag, hun blev apostelinde for Guds apostel-lag!"

ALLEREDE i den første kristne menighed har Maria Magdalene ifølge L.S.A. en fremtrædende rolle, men den stødte sammen med kvindesyndet i det patriarkalske samfund.

Hun har altså fra begyndelsen været en omstridt person og fremme i 600-tal-

let er hun smeltet sammen med to af evangeliernes kvindeskikkelser, den unavngivne synderinde der ifølge Lukasevangeliet salvede Jesu fødder og med Lazarus' og Martha søster, Maria, hvor det fortælles at hun salvede Jesu fødder med kostbar nardussalve.

Videre skriver L.S.A. at sammenblandingen måske er sket fordi både de to kvinder og kvinderne ved graven havde en salvekrukke som fast attribut.

Som synderinde har Maria Magdalene været en modvægt til den uskyldige Jomfru Maria.

Billedkunstnere har elsket motivet af den angrende synder som det ses på Tizians (1488-1576) maleri "Den angrende Maria Magdalene" fra 1533, skriver L.S.A.

NÅR Mariaevangeliet er relevant at læse i dag, handler det umiddelbart om den kamp kvinder fortsat kæmper for ligeværdighed og respekt også i religiøse miljøer. Præsten Meghan Welsh Jakobsen fortalte i "Præsten" 3. december 2021 om sit arbejde som præst på Bornholm hvor en mand havde standset hende på vej hjem fra arbejde iført præstekjole med bemærkningen: "Og sig mig, hvad kalder man så sådan en som dig". Fortællingen var en del af et essay med titlen "En for alle, og alle for en: En præsteforening for både mandlige og kvindelige præster i 2021? Den vandt foreningens 2. præmie i anledning af foreningens 125-års jubilæum.

Mariaevangeliet maner dog især til åndelig besindelse. Mennesket lever ikke af brød alene.

Glædelig jul!

MARIA STENSGÅRD POULSEN fra Nibe er lektor i gymnasieskolen. Cand.mag. i kunsthistorie og dansk fra Aarhus Universitet i 2009.

E-mailadresse: maria.stensgaard@hotmail.com. Hjemmeside: mariastensgaard.dk.

STATSMINISTEREN

